

המליך אות ק' "בשחוק", ואדר בשנה, ומחול בנפש

[מדרש חזקוני]

בספר יצירה - המליך אות ק' בשחוק כו', ואדר בשנה ומחול בנפש. אות ק' מרמז ק' - קדוש (כמ"ש שבת קד.) וזה המליך בשחוק. ועל כן ייחס לו - טחול בנפש, ע"פ מה שאמרו (ברכות סא:) טחול שוחק. ושייכות שחוק לאדר, פירשו המפרשים מטעם שבו ימי משתה ושמחה. ולפי זה, הוה ליה לומר "בשמחה". אך דכבר אמרנו, דההבדל בין שמחה לשחוק, דשמחה בלב - כמו שנאמר (תהלים קה, ג) "ישמח לב מבקשי ה'", "נתתה שמחה בלבי" (שם ד, ח), וכן "בני אם חכם לבך ישמח לבי גם אני" (משלי כג, טו), וכן טובא. והשחוק - התגלות השמחה. וזה לא הותר רק לעתיד, כמו שנאמר (תהלים קכז, ב) "אז ימלא שחוק פיני". וכן לשון הגמרא (ברכות ל:) חזייה דהוה קא בדח טובא, לשון "חזייה" - מורה שנראה לעין השמחה. ועל כן אמר לו - "וגילו ברעדה" כתיב (שם ב, יא) או "בכל עצב וגו'" (משלי יד, כג). שבעולם הזה, אסור שימלא שחוק פיו. ועל זה השיבו - תפילין מנחנא, דתפילין נקרא פאר (כמ"ש ברכות יא.) והיינו כתר. ומורה - שקשור בשורש, ואז מותר התגלות השמחה, וכמו שנאמר "אז ימלא". ועל פי מה שאמרו (שמו"ר כג, א) על פסוק (תהלים צג, ב) "נכון כסאך", מאי מאז, המלך עומד ואגוסטוס יושב כו', משבראת כו', כביכול עומד שנאמר עמד וגו', אבל משאמרנו שירה לפניך באז, נתישבה מלכותך וכסאך נכון. והוא על פי מה שאמרו בזוהר הקדוש (ח"ב דף נ"ד.) דא"ז מרמז, דאל"ף - פל"א עליון, אנקיב בחשוכי ומטו לזיי"ן, והיינו כשיש התגלות עתיקא. וכתיב (דניאל ז, ט) "עד די כרסוון רמיו ועתיק יומין יתיב", וזהו "נכון כסאך מאז". וזה שנאמר - א"ז ימלא שחוק פיני, שיהיה מותר התגלות השמחה. [וכו'] והראב"ד ז"ל חשב כל הי"ב כחות

הנפש שנמצאו בכתוב גם אצל השם יתברך כביכול, חשב שחוק - דכתיב (תהלים ב, ד) "יושב בשמים ישחק". והיינו במלחמת גוג ומגוג, שאז - ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר" (דברים לב, יב), "ולא יהיה שריד לבית עשו" (עובדיה א, יח), שיהיה מחיית עמלק מכל וכל. ואז הוא בחינת "שחוק" - התגלות השמחה, ואז "ימלא שחוק פיני". ואות ק' ראשונה שנזכר בתורה (בראשית א, ה) הוא בתיבת "ויקרא אלהים לאור יום". וידוע, דכל אות, במקום שנזכר ראשונה בתורה, שם מרמז שורש קדושת האות, כדמוכח בגמרא (ב"ק נה.) גבי אות טי"ת. והיינו, דאות קוף - קדוש, כמ"ש בגמ' (שבת קד.) וחכמה עלאה - קודש עלאה, קודש תתאה - חכמה תתאה, חכמת שלמה (כמ"ש זוהר ח"ג דף קע"ו:). והיינו, דחכמה תורה שבכתב, ונגד מדה זו - מאמר יהי אור. וכתיב בו ה' פעמים אורה - כנגד ה' חומשי תורה, כמ"ש בבר"ר (ג, ה). וכן מלכות פה - תורה שבעל פה, כתב הרמב"ן בחידושי (ב"ב יב.) שבא על ידי רוח הקודש. וכן נדרש בגמרא (מגילה יד:) וזוהר הקדוש (ח"ג דף קס"ט:) מלכות - רוח הקודש. ואיתא (שם ס"א.) כלומר, רוח מההוא קודש דלעילא. וזה שאמרו - המליך אות ק' בשחוק, שיהיה התגלות אור הראשון שנגנז, שעל זה מורה אות ק' שנזכר ראשונה בתיבת ויקרא לאור יום. והיינו קוצו של יו"ד דלעילא, דרמז לאי"ן - כתר עליון, כמו שאמרו בזוהר הקדוש (שם ס"ה:). והוא כולל קודש עלאה ותתאה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ואז זמן התגלות השמחה. וזה עסק חודש זה, שמסוגל למחיית עמלק, שהוא ראשית דקליפה. וכשנמחה, זוכין לראשית דקדושה, וזה שנוצר באות ק' ובשחוק, שאז מותר התגלות השמחה.

פרי צדיק ולר"ח אדר אות ח